

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Закутня Альона

Науковий керівник: д.е.н., доцент Савченко Т. Г.

ДВНЗ «УАБС НБУ» (м. Суми)

Zakutniaia Alona. PROVIDING TRANSPARENCY OF BANKING ACTIVITY IN CONDITIONS OF GLOBALIZATION. The necessity of providing a sufficient level of transparency of individual banks and the banking system as a whole were researched. Two levels of transparency were highlighted. The role of financial reporting in disclosure information about bank's activities was determined

Транспарентність є важливим принципом реалізації як монетарної політики центральними банками, так і стратегії розвитку окремої банківської установи. У поточних соціально-економічних умовах необхідність якісного розкриття інформації щодо різних аспектів діяльності банківської установи, з метою зниження рівня асиметрії інформації на ринку та набуття позитивної репутації серед клієнтів та контрагентів, виходить на перший план. Метою дослідження є аналіз необхідності забезпечення достатнього рівня транспарентності окремих банків та банківської системи в цілому.

Для позначення стану повної поінформованості про певний об'єкт або процес у науковій літературі застосовується поняття «транспарентність». На сьогодні дане поняття є одним із найпоширеніших і ключових у різних галузях знань, проте його загальноприйнятого наукового визначення дотепер не існує. У контексті нашого дослідження, відповідно до позиції фахівців НБУ, під транспарентністю слід розуміти розкриття банками усім зацікавленим особам інформації, що прямо чи опосередковано пов'язана з цілями діяльності банку, а також правовими, інституційними і економічними основами його функціонування у повному обсязі, своєчасно та у доступній формі [1].

Вважаємо за доцільне розгляд транспарентності банківських установ у розрізі двох рівнів: транспарентність центральних та комерційних банків. Це пов'язано з особливостями розкриття інформації на різних рівнях банківської системи. На першому рівні транспарентність розглянемо в контексті реалізації грошово-кредитної політики (ГКП) держави. Центральний банк, з метою підвищення прозорості даної політики, може публікувати документи, у яких викладено концептуальні засади ГКП; опис інструментів ГКП; аналізи стану грошового ринку; протоколи засідань комітету з ГКП.

На другому рівні важливою є повнота, обґрунтованість та достовірність звітної інформації про: здійснені операції, їх характер і обсяг; наявність фінансових ресурсів і напрямків їх використання; ризики банківської діяльності. У цьому контексті необхідно дослідити процес приведення національної системи обліку та звітності у відповідність до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Станом на 26.02.2014 банками оприлюднена фінансова звітність

за 2012 рік, складена відповідно Інструкції «Про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України» № 373. Вважаємо за доцільне дослідити рівень довіри зовнішніх інвесторів до положень Інструкції № 373 та залежність між рівнем розкриття інформації й переходом банків до складання звітності за МСФЗ (таблиця 1).

Таблиця 1

Особливості оприлюднення фінансової звітності банками України

№ пор.	Назва банку	Країна походження іноземного капіталу	Наявність окремої звітності, складеної за МСФЗ	Наявність звітності, складеної за Інструкцією № 373	Рівень розкриття інформації, %	
					2011	2012
1.	Дельта Банк	США	–	+	45,01	57,67
2.	Райффайзен Банк Аваль	Австрія	–	+	60,75	60,06
3.	Укрсоцбанк	Австрія, Італія	+	+	54,06	72,63
4.	Надра	Австрія	+	+	35,07	40,63
5.	Укрсиббанк	Франція, Великобританія	–	+	34,51	45,13
6.	ОТП Банк	Угорщина	–	+	54,95	51,63
7.	Креді Агріколь Банк	Франція	–	+	40,67	41,00
8.	Банк Форум	Німеччина	–	+	51,28	54,88

Джерело: складено автором на основі даних веб-сайтів банків України

Нами було проаналізовано річні звіти за 2012 рік найбільших банків з іноземним капіталом (крім банків, що належать резидентам Росії та Кіпру) та зроблено висновок, що не всі банки з іноземним капіталом складають звітність тільки за національним законодавством, яке є гармонізованим з міжнародними стандартами. Окремі банківські установи оприлюднюють фінансові звіти як за Інструкцією № 373, так і за МСФЗ. Це пояснюється, перш за все, недостатньою впевненістю іноземних інвесторів у повній відповідності вітчизняних підходів до складання банківської звітності положенням міжнародних стандартів.

Як вітчизняні, так і міжнародні організації здійснюють дослідження рівня інформаційної відкритості банків України. У таблиці 1 наведено результати досліджень кредитного агентства «Кредит-рейтинг» та «Українського рейтингового агентства» за 2011 та 2012 роки [2, 3]. Очевидною є тенденція до зростання рівня прозорості банківської системи, що пов'язано з поданням фінансової звітності за 2012 рік у відповідності до вимог Інструкції № 373, які максимально наближені до МСФЗ.

Таким чином, у сучасному мінливому середовищі достатній рівень прозорості банківської системи є однією із ключових умов забезпечення її стійкості. Головним кінцевим показником, який характеризує діяльність банківської установи, її фінансовий і майновий стан, надає інформацію внутрішнім і зовнішнім

користувачам для прийняття обґрунтованих і зважених економічних рішень є фінансова звітність. Застосування банками у своїй діяльності міжнародних стандартів дає можливість відображати у звітності якісну та повну фінансову інформацію.

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>

2. Исследование информационной прозрачности банков Украины [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.finansist.ua/47523>.

3. Рэнкинг прозрачности украинских банков – 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.credit-rating.ua/img/st_img/Agency%20doc/project/Prozrchnost%20Bankov/27.10.2011/Ranking.pdf.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ БАНКІВСЬКОГО ТА РЕАЛЬНОГО СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ

Lahcen Meehennaoui, Зварич Марта

Науковий керівник: д.е.н., доцент Пшик Б.І.

Mykolas Romeris University (Republic of Lithuania, Vilnius)

Львівський інститут банківської справи УБС НБУ (м. Київ)

Marta Zvarych. INCREASING THE EFFECTIVENESS OF INTERACTION BETWEEN BANKS AND REAL SECTOR OF ECONOMY. The main aspects of interaction between banks and real sector of economy are discussed. Major problems in such cooperation are distinguished. Recommendations concerning increasing the effectiveness of interaction between banking sector and real economy are given.

Банківська система є найбільш потужним сегментом вітчизняного фінансового сектора, на яку припадає 93% загальних активів фінансового сектора України. Однак, не зважаючи на ринкову трансформацію економіки, участь банківських установ у інвестуванні реальної економіки залишається низькою. Такий стан пов'язують з відсутністю дієвого механізму трансформації заощаджень в інвестиції, недостатньою довірою до банків та їх низькою капіталізацією.

Метою дослідження є висвітлення сучасного стану взаємодії між банківським та реальним секторами економіки України, виявлення проблем та перспективних напрямів їх вирішення.

Аналіз відносин банків з нефінансовими корпораціями з приводу формування та розміщення їхніх коштів показує, що для цих коштів характерна тенденція до зростання – з 20 976 млн грн у 2005 році до 173 319 млн грн у 2012 р. У структурі коштів нефінансових корпорацій переважають кошти на вимогу, таку ситуацію можна пояснити постійними потребами нефінансових корпорацій у забезпеченні обіговими коштами їх господарської діяльності та нестачею вільних коштів для здійснення довгострокових фінансових вкладень.

Серед відносин банків з розміщення коштів переважають відносини, пов'язані з наданням кредитів нефінансовим корпораціям. Обсяги таких кредитів